ایرنا

گفت‌وگوی «ایران» با دکتر علیرضا زادبر، استاد علوم‌سیاسی

نشانه‌های بلوغ سیاسی ایرانیان

سیاست

معصومه غفاری
خبرنگار

«بینش و بصیرت سیاسی» از شاخصه‌های مورد تأمل عالمان علم سیاست است که با آن بلوغ سیاسی یک جامعه را می‌سنجند. از همین روست که رویکردهای استبدادی «کنشگری سیاسی مردم» را برنمی‌تابد و تمایل دارند مردم به مسائل سیاسی ورود نکنند؛ چرا که خوب می‌دانند «جامعه منفعل» جامعه‌ای تابع و دنباله‌رو خواهد شد. درباره عوامل مؤثر در بلوغ سیاسی یک جامعه با دکتر علیرضا زادبر، دکترای علم سیاست با گرایش مسائل ایران به گفت‌وگو نشستیم. او معتقد است با اینکه حیات سیاسی ایرانیان فراز و فرودهای بسیاری را پشت‌سر گذاشته است اما برایند آن، نشان از «بلوغ سیاسی ایرانیان» دارد و مرور تاریخ معاصر ما بر «رشد عقلانیت سیاسی در ایران» گواهی می‌دهد.

جناب دکتر زادبر، «بلوغ سیاسی» در یک جامعه چه نشانه‌هایی دارد و ظهور و بروز اجتماعی آن را در چه عرصه‌هایی باید دنبال کرد؟

جوامع از نظر نگرش و بینش سیاسی در یک سطح نیستند. اگر بخواهیم جامعه ایرانی را با سایر جوامع در خاورمیانه یا کشورهای جهان مقایسه کنیم، عوامل متعددی بر این مهم تأثیرگذارند که از جمله آنها «سابقه فرهنگی و تمدنی» است. بنابراین عوامل متعددی بر رشد سیاسی یا پس‌رفت سیاسی یک جامعه تأثیر می‌گذارند. اینکه در جامعه ایرانی علاقه‌مندی به موضوعات سیاسی به چشم می‌خورد و پس از مشروطه در حوزه سیاسی، زمینه و بستر «کنشگری سیاسی» برای شهروندان ایجاد شده است، نشان می‌دهد که در جامعه ما امر سیاسی ریشه تاریخی دارد و نشانه‌ای برای حیات جامعه است.

جامعه منفعل و جامعه‌ای که کنشگری سیاسی در آن کمرنگ است و مردم نسبت به حیات سیاسی‌شان بی‌تفاوتند، درگیر چه آسیب‌هایی می‌شود؟

«جامعه منفعل» اغلب فرهنگ تبعی دارد و در موضوعات مختلف یا سکوت پیشه می‌کند یا اینکه تابع سیاست‌های القا شده می‌شود. ایران در دویست سال گذشته، انقلابِ مشروطه و انقلاب اسلامی و چندین جنبش، شورش و کودتا را تجربه کرده است و همه این کنشگری‌های سیاسی می‌تواند شاهدی بر این مدعا باشد که ما جامعه‌ای منفعل نیستیم. کنش‌های سیاسی-اجتماعی ما نشانه‌ای از یک جامعه پویا و زنده دارد.

با مرور فرهنگ و تاریخ معاصر ایران، کنشگری‌های فرهنگی - سیاسی ایرانیان را بسیار برجسته خواهیم یافت و بر این باورم که این روحیه ریشه در تشیع دارد. اساساً تشیع یک مذهب انقلابی، عدالتگرا و ضدظلم است. اگر حرکت تاریخ دویست ساله ایران را روی نمودار ببرید با وجود اینکه برایند تاریخی ما نشان از رشد و بلوغ سیاسی ایرانیان دارد اما قابل‌انکار نیست که در برهه‌هایی انفعال‌هایی را هم تجربه کرده‌ایم که گاه نخبگان سیاسی‌مان، گاه رسانه‌هایمان یا حتی عوامل خارجی، زمینه‌سازش شده‌اند. اما برایند تاریخی نشان‌دهنده رشد و بلوغ سیاسی ماست که در بزنگاه‌های تاریخی و مواقع بحرانی خود را بروز داده است. به عنوان مثال جنگ ایران و روسیه در دوره فتحعلی‌شاه، معاهده ترکمانچای، معاهده پاریس، جنگ جهانی اول، قرارداد ۱۹۱۹، کودتای رضاخان، جنگ جهانی دوم، جنبش ملی شدن نفت و... را پشت سر گذاشتیم و به تبع آن به درجه‌ای از بلوغ و عقلانیت سیاسی رسیدیم. یعنی رفتار ایرانیان در دهه ۶۰ و ۷۰ نمایانگر تجربه و پختگی نسلی ماست. می‌توان گفت قله این بحران‌ها «جنگ تحمیلی» بود که به مثابه یک «امر ملی» تمام مردم متحد شدند و با یک موضوع واحد از سقوط انقلاب اسلامی و تجزیه کشور جلوگیری کردند.

«کنشگری سیاسی» چه لزومی دارد؟ چرا اصرار می‌شود که مردم در حیات سیاسی و سرنوشت سیاسی‌شان سهیم شوند؟

«امر سیاسی» منفک از «حیات سیاسی» انسان‌ها نیست. به این معنا که اگر افراد حتی امر سیاسی را قبول نداشته باشند، اما سیاست با آنان کار دارد. چرا که مدیریت، معاش جامعه، آرزوها، آرمان‌ها، شکست‌ها و پیروزی‌هایشان از این مسیر تأمین می‌شود. بنابراین ما در حیات طبیعی خود احتیاجاتی در امور مادی یا غیرمادی داریم که یکی از مهم‌ترین آنها «تنظیم‌گری حیات اجتماعی» است. بنابراین لازمه کسب و مشروعیت قدرت، چگونگی بدست آوردن قدرت، چگونگی چرخش قدرت و کنشگری سیاسی است و این بدین معناست که انسان در اجتماع «مدنی بالطبع» است و نمی‌تواند فارغ از امر سیاسی باشد. در نتیجه انسان اجتماعی با رفتار معقول «کنشگری سیاسی» خواهد داشت.

جامعه‌ای که در آن افرادش راغب به «کنشگری سیاسی» هستند و نسبت به تنظیم‌گری سیاسی بی‌تفاوت نیستند چه افقی را پیش‌رو خواهد داشت؟

رسیدن به بلوغ، بینش و بصیرت در امورات مختلف، امر بسیار مهمی است. بخشی از بینشی که در جامعه ایرانی شکل گرفته برآمده از «فرهنگ ایرانی»، «فرهنگ تشیع» و «تجربه تاریخی» سنگینی است که در دو سده اخیر پشت سر گذاشته‌ایم.

جامعه ایرانی در این دویست سال با سه حکومت قاجار، پهلوی و جمهوری اسلامی روبه‌رو شد که هر یک، مبانی فکری، سیاسی و ایدئولوژیک متفاوتی داشتند. ایران در حد فاصل ۱۲۹۶ تا ۱۲۹۸ قحطی بزرگی را پشت‌سر گذاشت که به مرگ چند میلیون ایرانی منجر شد. حتی در آن زمان هم، بلوغ سیاسی در جامعه ایرانی آنقدر بود که حیات و بقای این کشور را سبب شد. اینکه امروزه جامعه ایرانی در قالب یک نظام جمهوری بر محور اسلام کنشگری و حضور دارد؛ نشأت گرفته از یک فرایند طولانی تاریخی است که باعث ساخت این جامعه شده است.

انتخابات چه نقش و تأثیری در رشد عقلانیت سیاسی و بینش اجتماعی یک جامعه خواهد داشت؟

انتخابات می‌تواند باعث افزایش بلوغ و دانش یک جامعه شده یا با عملکرد غلط نخبگان سیاسی و افرد تأثیرگذار جامعه، باعث آسیب و صدمات بی‌شماری بر آن جامعه شود. درست است که ما در سال‌های پس از انقلاب در برخی انتخابات آسیب‌هایی داشتیم، اما امروز مردم ایران در سال ۱۴۰۳ با سابقه تجربه‌ای ۴۵ ساله و در برایند و فرایند کلی به رشد و عقلانیت سیاسی رسیده‌اند و به تبع آن، بی‌شک اکنون کنشگری سیاسی درستی خواهند داشت.

> با مرور فرهنگ و تاریخ معاصر ایران، کنشگری‌های فرهنگی-سیاسی ایرانیان را بسیار برجسته خواهیم یافت. این روحیه ریشه در تشیع دارد. اساساً تشیع یک مذهب انقلابی، عدالتگرا و ضدظلم است. بنابراین جامعه‌ای که با این مبانی حرکت می‌کند نمی‌تواند منفعل و بی‌تفاوت نسبت به سرنوشت سیاسی خود باشد

برش

عقلانیت سیاسی و افق‌گشایی‌هایش

«امر سیاسی» منفک از «حیات سیاسی» انسان‌ها نیست. به این معنا که اگر افراد حتی امر سیاسی را قبول نداشته باشند، اما سیاست با آنان کار دارد. چرا که مدیریت، معاش جامعه، آرزوها، آرمان‌ها، شکست‌ها و پیروزی‌هایشان از این مسیر تأمین می‌شوند. «جامعه منفعل» اغلب فرهنگ تبعی دارد و در موضوعات مختلف یا سکوت پیشه می‌کند یا اینکه تابع سیاست‌های القا شده می‌شود. ایران در دویست سال گذشته، انقلابِ مشروطه و انقلاب اسلامی و چندین جنبش، شورش و کودتا را تجربه کرده است و همه این کنشگری‌های سیاسی می‌تواند شاهدی بر این مدعا باشد که ما جامعه‌ای منفعل نیستیم. کنش‌های سیاسی-اجتماعی ما از یک جامعه پویا و زنده نشانه دارد.

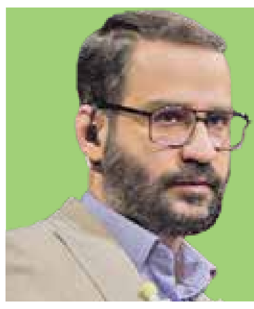

رفتار انتخاباتی و مؤلفه‌های مؤثر در «کیفیت رأی»

مواجهه فرهنگی با انتخابات

«فرهنگ سیاسی» و «تربیت سیاسی» یک جامعه چطور شکل می‌گیرد؟

مطالعات فرهنگی

دکتر احمد اولیایی
استاد مطالعات فرهنگی و ارتباطات دانشگاه باقرالعلوم(ع)

«انتخابات» با اینکه ذاتاً یک پدیده سیاسی است اما بی‌ربط با دیگر عرصه‌های حیات جمعی بویژه «فرهنگ» نیست. اما اغلب، نسبت «فرهنگ» و «سیاست» نادیده انگاشته می‌شود در حالی که انتخابات در یک زمینه فرهنگی رخ می‌دهد. به عبارتی، فرهنگ می‌تواند تعریف‌کننده و کنترل‌کننده عرصه انتخابات باشد و رأی مردم را بسازد یا شکل و جهت دهد. بنابراین «فرهنگ سیاسی» یک جامعه بسیار در انتخابات اثرگذار و نقش‌آفرین است؛ چرا که ذیل آن «تربیت سیاسی» جامعه اتفاق می‌افتد که حاصل آن را ما در پایان این فرایند یعنی در «کیفیت رأی» آن فرد می‌بینیم.

فرهنگ سیاسی از نگاه الموند

«فرهنگ سیاسی» مجموعه نگرش‌ها، باورها و احساساتی است که اکثریت جامعه نسبت به سیاست، حکومت، دولت و امور جاری جامعه‌شان دارند. «گابریل الموند» سه مشخصه احترام، اجماع و اتحاد را برای فرهنگ سیاسی برشمرد که می‌تواند قوام‌بخش رابطه مردم و حکومت باشد. آن حسی که بین نظام سیاسی و مردم وجود دارد؛ اینکه چقدر یکدیگر را «حقیر» یا «بزرگوار» می‌شمارند و چقدر حاضرند به یکدیگر قدرت و اختیار ببخشند مشخصه «احترام» را در فرهنگ سیاسی می‌سازد. او، توافق ملت و دولت بر یک امر را «اجماع» نامید که می‌تواند نشان‌دهنده میزان رضایت‌مندی مردم از نظام حاکم باشد، و «اتحاد» هم زمانی حاصل می‌شود که اجماع و احترام در یک جامعه به نقطه مطلوب خود می‌رسند. با توجه به این مشخصه‌های فرهنگ سیاسی، هر جامعه‌ای می‌تواند خود را با آن بسنجد و ببیند که در چه جایگاه و مرتبه‌ای از فرهنگ سیاسی قرار دارد.

فرهنگ سیاسی از نگاه وربا

«سیدنی وربا» دسته‌بندی دیگری برای فرهنگ سیاسی برمی‌شمارد و طبق آن جوامع را به سه دسته تقسیم می‌کند؛ جوامع با «فرهنگ سیاسی محدود» که در آن مردم در امور سیاسی مداخله نمی‌کنند و دورادور از فعالیت‌های دولت و حاکمیت مطلع هستند. او معتقد است این نوع از فرهنگ سیاسی را بیشتر در جوامع سنتی شاهد هستیم. «فرهنگ سیاسی مطیع» در جوامعی است که با اینکه مردم از سیاست‌های دولت و حاکمیت مطلع هستند اما بشدت مطیع هستند و مواجهه‌ای فعال با سیاست‌های جاری ندارند و این نوع فرهنگ سیاسی بیشتر در جوامع استبدادی حاکم است. «فرهنگ سیاسی مشارکتی» در جوامعی ظهور می‌یابد که مردم علاوه بر اینکه از سیاست‌های حاکمیت اطلاع دارند، دارای نفوذ و اثرگذاری هستند و قدرت تغییر و اصلاح امور را هم دارند. این نوع از فرهنگ سیاسی بیشتر در جوامع دموکراتیک قدرت ظهور و بروز می‌یابد.

بروز فرهنگ سیاسی جامعه در انتخابات

فرهنگ سیاسی پدیده‌ای نیست که در یک لحظه و دفعی اتفاق بیفتد، بلکه طی یک فرایند بلندمدت و تحت‌تأثیر عوامل مختلف بتدریج شکل می‌گیرد. اگر می‌خواهیم نتیجه فرهنگ سیاسی را -که شکل‌دهنده و سازنده رأی مردم است- در انتخابات ببینیم باید این فرهنگ سیاسی در مسیر «شدن» و در کلیت حرکت یک حکومت به طور دائم رصد شود و پیرامونش اندیشیده شود تا آن کنش نهایی که عینیت‌بخشی تام این فرهنگ سیاسی است بتواند خود را در انتخابات بروز دهد. بنابراین در یک فرایند باید تربیت سیاسی اتفاق بیفتد که ماحاصل آن را در بزنگاه‌هایی چون انتخابات برداشت کنیم. «انتخابات» آن عرصه و بزنگاهی است که فرهنگ سیاسی حاکم بر جامعه به خوبی خود را نشان می‌دهد.

فرهنگ انتخابات و رفتار انتخاباتی

نظریه‌پردازان جامعه‌شناسی سیاسی با رویکرد کارکردگرا که ذیل «تالکوت پارسونز» تعریف می‌شوند رفتار انتخاباتی را حاصل یک رأی نمی‌دانند بلکه حاصل تربیت سیاسی و متأثر از ساختارهای اجتماعی چون خانواده، مدرسه، دانشگاه، طبقه اجتماعی و... می‌دانند؛ حاصل فرهنگ سیاسی و متأثر از کنشگری‌های دولت و حاکمیت می‌دانند که برایند آن را در رفتار انتخاباتی شاهد خواهیم بود.

از طرف دیگر نظریه‌پردازان روانشناسی اجتماعی همچون «پیتر مایکل بلاو» که به «نظریه‌های مبادله اجتماعی» گرایش دارند معتقدند مردم بر اساس یک «مبادله» رفتار انتخاباتی انجام می‌دهند. آنان در طول زندگی، یک نظام مبتنی بر پاداش برای خود تعریف کرده‌اند و حال می‌سنجند بر اساس سود و پاداشی که در انتظارشان خواهد بود رفتار سیاسی خود را بروز دهند. بنابراین نظریه‌های فرهنگ سیاسی و جامعه‌شناسی سیاسی می‌گویند که ما باید در یک فرایند، فرهنگ انتخابات و رفتار انتخاباتی را ارتقا دهیم، چرا که تربیت سیاسی و اثربخشی سیاسی در یک فرایند اتفاق می‌افتد و اگر این مواجهه فرهنگی با انتخابات وجود نداشته باشد در بزنگاه‌ها با چالش‌های اساسی روبه‌رو می‌شویم. به این اعتبار می‌توان گفت «کیفیت آرا» و «کیفیت مشارکت» اصطلاحاً «فرهنگ پیچ» است یعنی با فرهنگ تداخل حداکثری دارد.

مکتوب حاضر متن ویرایش و تلخیص شده «ایران» از سخنرانی دکتر اولیایی با موضوع «مواجهه فرهنگی با انتخابات» است که در هم‌اندیشی «شکوه انتخابات» در محل پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی ارائه شده است.

> کیفیت آرا و کیفیت مشارکت اصطلاحاً «فرهنگ پیچ» است یعنی با فرهنگ تداخل حداکثری دارد. اگر این مواجهه فرهنگی با انتخابات وجود نداشته باشد در بزنگاه‌ها با چالش‌های اساسی روبه‌رو می‌شویم

برش

بروز فرهنگ سیاسی جامعه در بزنگاه انتخابات

فرهنگ سیاسی پدیده‌ای نیست که در یک لحظه و دفعی اتفاق بیفتد بلکه طی یک فرایند بلندمدت و تحت تأثیر عوامل مختلف بتدریج شکل می‌گیرد. اگر می‌خواهیم نتیجه فرهنگ سیاسی را -که شکل‌دهنده و سازنده رأی مردم است- در انتخابات ببینیم باید این فرهنگ سیاسی در مسیر «شدن» و در کلیت حرکت یک حکومت به طور دائم رصد شود و پیرامونش اندیشیده شود تا آن کنش نهایی که عینیت‌بخشی تام این فرهنگ سیاسی است بتواند خود را در انتخابات بروز دهد.

شهرداری شمشک دربندسر
آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای
نوبت اول
شماره ثبت سامانه ۲۰۰۳۱۰۰۳۰۱۰۰۰۰۰۸

شهرداری شمشک دربندسر در نظر دارد به استناد کد طبقه‌بندی ۴۰۲۱۱۰۱ بودجه مصوب سال ۱۴۰۲ پروژه عملیات اجرای دیوار سنگچین حائل جاده‌ها و مسیل‌ها خیابان شهید غلامحسین کیاشمشکی حد فاصل علی کیا تا بانک ملی پل شهید مجید شمشکی را به مبلغ ۶۹۶ ، ۲۹۰ ، ۹۲۳ ، ۱۴۹ ریال به حروف: یکصد و چهل و نه میلیارد و نهصد و بیست و سه میلیون و دویست و نود هزار و ششصد و نود و شش ریال از طریق برگزاری مناقصه عمومی به اشخاص حقوقی واجد شرایط و دارای گواهی صلاحیت اقدام نماید.
لذا بدین‌وسیله از کلیه شرکت‌های دارای سوابق و شرایط دعوت می‌گردد برای کسب اطلاعات بیشتر و شرکت در مناقصه به سایت اینترنتی www.setadiran.ir مراجعه نمایند.
۱- مهلت دریافت اسناد مناقصه از سایت: تا روز یکشنبه مورخ ۱۰ ، ۰۴ ، ۱۴۰۳ ساعت ۱۷ می‌باشد.
۲- مهلت زمان ارائه پیشنهاد: روز پنجشنبه مورخ ۲۱ ، ۰۴ ، ۱۴۰۳ ساعت ۱۲ می‌باشد.
۳- زمان بازگشایی پاکت‌ها: روز شنبه مورخ ۲۳ ، ۰۴ ، ۱۴۰۳ ساعت ۸ می‌باشد.
متقاضیان برای شرکت در مناقصه می‌بایست نسبت به ثبت‌نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (توکن) به آدرس اینترنتی سامانه ستاد مراجعه نمایند.
برگزاری مناقصه صرفاً از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس فوق‌الذکر می‌باشد.
متقاضیان قبل از ارائه پیشنهاد قیمت حتماً و با دقت برگ شرایط شرکت در مناقصه را مطالعه نمایند.
◆ اطلاعات تماس دستگاه مناقصه‌گزار (واحد امور قراردادها)، جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت الف:
نشانی: تهران، شمیرانات، رودبار قصران، شهر شمشک دربندسر، جاده دیزین، شهرداری شمشک دربندسر (تلفن تماس: ۲۴۸۷۳۰۰۰-۲۶۵۲۶۹۴۹)
شهرداری شمشک دربندسر

ایران
روابط عمومی پل ارتباط مردم با مسئولین
تلفن: ۸۸۷۶۹۰۷۵
نمابر: ۸۸۷۶۹۰۷۴
پیامک: ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳
ایران
editorial@iran-newspaper.com

NPPD
شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران
آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای
همراه با ارزیابی کیفی (شماره ۱۴۰۳/۰۷)
نوبت اول
۱- موضوع: انجام خدمات لایروبی حوضچه و کانال آبگیری نیروگاه اتمی بوشهر
۲- دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران
۳- نشانی مناقصه‌گزار: بوشهر، نیروگاه اتمی، ساختمان مدیریت شرکت بهره‌برداری، گروه قراردادها، تلفن: ۳-۰۷۷۳۱۱۱۲۵۵۱ - کدپستی: ۷۵۱۸۱۱۴۷۹۱
۴- مبلغ برآورد اولیه: ۵۹۰ ، ۳۷۴ ، ۳۷۵ ، ۱۷۵ ریال
۵- مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: ۷۲۹ ، ۷۶۸ ، ۷۶۸ ، ۸ ریال
۶- مدت اعتبار پیشنهادات: حداقل سه ماه
۷- شرکت‌های متقاضی می‌توانند تا پایان وقت اداری تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۱ به آدرس مناقصه‌گزار مراجعه و با ارائه معرفی‌نامه کتبی، فیش واریزی به مبلغ ۰۰۰ ، ۰۰۰ ، ۴ ریال به‌حساب شماره ۴۱۰۱۱۰۳۳۳۰۲۳۰۵۴۳ با شماره شبا IR ۷۴۰۱۰۰۰۰۴۱۰۱۱۰۳۳۳۰۲۳۰۵۴۳ نزد بانک مرکزی به‌نام شرکت بهره‌برداری نیروگاه اتمی بوشهر، نسبت به دریافت اسناد ارزیابی کیفی اقدام و پس از تکمیل، حداکثر تا پایان وقت اداری تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۲۸ به دستگاه مناقصه‌گزار تحویل نمایند.
۸- مناقصه‌گزار پس از بررسی اسناد و مدارک از شرکت‌های واجد شرایط جهت دریافت اسناد مناقصه دعوت به‌عمل خواهد آورد.
۹- سایر اطلاعات و جزئیات مربوط در اسناد مناقصه مندرج است.
تذکر: هزینه درج آگهی به‌عهده برنده مناقصه می‌باشد.
شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران